

Визначені напрямки подальшого розвитку цифрової трансформації процесів управління в державних і громадських організаціях мають велике значення для модернізації, оптимізації адміністративних і громадських процесів. Впровадження цифрових систем з голосовими асистентами з штучним інтелектом допомагає поліпшити доступ до інформації та послуг громадського самоврядування. Розробка децентралізованих систем управління особистими даними сприяє збереженню конфіденційності та безпеки особистісної інформації громадян. Застосування систем змішаної реальності у правовій сфері відкриває нові можливості для навчання та ефективного управління державними процесами. Використання квантових технологій управління бюджетом та прогнозування допоможе у майбутньому забезпечити ефективний розподіл ресурсів і зменшити ризики економічних криз.

Розробка цифрових систем антикризового прогнозування та впровадження цифрової імміграції створюють нові можливості для адаптації до змін у суспільстві та глобальних викликів. Усі ці ініціативи відображають не лише технологічний прогрес, але й відкривають перспективи для створення ефективнішої, справедливішої та стійкішої системи управління, яка відповідає потребам сучасного світу.

Успішна цифрова трансформація в Україні вимагає відповідної стратегії та дотримання ключових принципів. Чітке формулювання стратегічних цілей цифрової трансформації є першим кроком, оскільки це визначає напрямок дій та визначає покладені очікування. Активна роль лідерів у впровадженні проєктів цифрової трансформації є критичною, оскільки вона стимулює відданість та підтримку з боку персоналу. Ретельне стратегічне планування, включаючи визначення етапів та послідовну реалізацію, дозволяє керувати процесом трансформації ефективно та зменшує ризики.

Література

1. Nadzhaflі E. (2022). Tsyfrova derzhava v konteksti pravovoi reformy v Ukraini: teoretyko-pravovyi aspekt [The digital state in the context of legal reforms in Ukraine: the theoretical and legal aspect]. *Zakon i bezpeka*. vol 85 (2). p. 202–217. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2022.2.19>. (accessed 06 January 2025)
2. Iakushko I. (2022). Sutnist ta osoblyvosti tsyfrovoy transformatsii [The essence and features of digital transformation]. *Problemy ta perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*. vol. 4 (28). p. 75–82. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4\(28\)-75-82](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4(28)-75-82) (accessed 06 January 2025)
3. Skoryk O.O., Riabokon N.P. (2020). Tsyfrova transformatsiia modeli publichnoho upravlinnia: zarubizhnyi dosvid ta vitchyzniani realii [Digital transformation of the public management model: foreign experience and domestic realities]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. vol. 7. p. 1–7. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.7.50> (accessed 05 January 2025)
4. Ostrovska, H.Y. (2022). Vprovadzhenia tekhnolohii peredovoho tsyfrovoho vyrobnytstva v ramkakh kontseptsii staloho rozvytku: problemy ta perspektyvy [Implementation of Advanced Digital Production Technologies within the Framework of Sustainable Development Concept: Problems and Prospects]. *EKONOMICHNYI VISNYK DONBASU*. vol. 1 (67). p. 59–68. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-1\(67\)-59-68](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-1(67)-59-68) (accessed 05 January 2025)

Олійник О.М.

*кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри бізнес-адміністрування
і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності,
Запорізький національний університет*

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ІНЖИНІРИНГУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Розвиток харчової промисловості сьогодні є критичним фактором забезпечення продовольчої безпеки та економічної стабільності країни. В умовах глобалізації, підвищення вимог до якості продукції та зростаючої конкуренції на міжнародних ринках актуалізується роль

економічного підходу у державному регулюванні підприємств цієї галузі. Забезпечення стійкого розвитку, залучення інвестицій, стимулювання інновацій та адаптація до змінних ринкових умов вимагають нових підходів у регулюванні, які здатні забезпечити баланс між економічною ефективністю, екологічними стандартами та соціальними потребами. Тому дослідження ключових аспектів та механізмів, які сприяють реалізації економічного підходу в регуляторних практиках стає важливим питанням особливо в контексті розвитку цифрової трансформації харчової галузі.

Економічний підхід до цифрової трансформації є стратегічним інструментом, який стимулює бізнес-активність і сприяє модернізації підприємств харчової галузі через інвестиції в інновації та цифрові технології. Використання економічних стимулів, серед яких налічуються податкові пільги, субсидії, гранти, пільгові кредити, створює сприятливі умови для особливо малих і середніх підприємств, допомагаючи їм адаптуватися до нових викликів ринку. Це насамперед сприяє швидшому впровадженню новітніх технологій, які впливають на підвищення ефективності виробництва і дозволяє компаніям бути більш конкурентоспроможними як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку. Особливу увагу при цьому слід звернути на детальніше опрацювання видів пільг (ставок податку на прибуток, ПДВ на обладнання для цифрової трансформації, податок на майно тощо), умови їх отримання та потенційний вплив на інвестиційну активність підприємств. Крім того, слід проаналізувати наявні та розглянути перспективні для впровадження програми державної підтримки, спрямовані на цифровізацію харчової галузі (наприклад, програми часткової компенсації витрат на впровадження цифрових технологій, грантові конкурси на розробку інноваційних рішень). Окремим напрямком є формування та реалізація програм пільгового кредитування (знижені процентні ставки, довгострокові кредити, державні гарантії), а також роль державних банків та фондів у фінансуванні цифрової трансформації.

Особливо важливим є розвиток державно-приватного партнерства, яке дозволяє об'єднувати ресурси та процеси державної експертизи приватного сектору для досягнення спільних цілей у сфері цифровізації (спільне фінансування науково-дослідних робіт, створення інноваційних кластерів, розробка галузевих цифрових платформ). Така співпраця підсилює економічний ефект від інвестицій та зменшує фінансове навантаження на окремі підприємства, забезпечуючи ефективніший перехід до цифрової економіки.

Перевагами впровадження державно-приватного партнерства є об'єднання ресурсів, можливість якіснішої експертизи та зниження потенційних ризиків, однак треба враховувати ризики корупції, непрозорості рішень, а також потенційних конфліктів інтересів.

Проте, існують певні ризики нерівномірного розподілу ресурсів, серед деяких підприємств, які отримують більшу підтримку, тоді як інші залишаються без належної уваги. Також, надмірна залежність від державних стимулів спровокує зниження підприємницької ініціативи, коли компанії очікують зовнішню підтримку, замість того щоб самостійно шукати можливості для свого розвитку. Тож, для успішної реалізації економічного підходу необхідна чітка стратегія розподілу ресурсів та стимулювання самостійних інвестиційних ініціатив з боку бізнесу.

Отже, економічний підхід до цифрової трансформації харчової промисловості є ключовим фактором її успішного розвитку. Використання економічних стимулів, таких як податкові пільги, субсидії та гранти, сприяє залученню інвестицій та впровадженню інновацій. Державно-приватне партнерство виступає ефективним механізмом об'єднання ресурсів та експертизи. Важливо враховувати ризики нерівномірного розподілу ресурсів та надмірної залежності від державної підтримки. Необхідна чітка стратегія, яка балансує стимулювання інновацій та підтримку підприємницької ініціативи.

Література

1. Чумак О.В. Державне регулювання й управління економічною діяльністю державних підприємств. *Економічний простір*. 2019. № 145. С. 182–194.

2. Шапоренко О.І., Фарзалієв Е.Е. Вплив державного управління на економіку: аналіз поглядів та роль знань. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2019. № 1 (53). С. 75–83.

3. Бойчук Р.П. Державне управління та державне регулювання економічної діяльності в Україні: проблеми правового регулювання. *Право та інноваційне суспільство. Сучасні дослідження господарського та інноваційного права*. 2020. № 2 (15). С. 86–96.

Олійник О.О.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри трудових ресурсів та
підприємництва
Хомич Н.О.
здобувач вищої освіти,
Національний університет водного
господарства та природокористування

ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

Роздрібна торгівля в Україні переживає важливий етап розвитку, який зумовлений як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками. Кількісні та якісні зміни в роздрібній торгівлі України зумовлені впливом низки чинників, серед яких війна, нестабільна політична ситуація, коливання купівельної спроможності населення, дефіцит певних товарів, розвиток матеріально-технічної бази, концентрація населення в окремих регіонах і зростання конкуренції [1]. Однак, галузь роздрібної торгівлі демонструє ознаки відновлення, що свідчить про її здатність адаптуватися до нових умов.

Прогнозування розвитку роздрібної торгівлі в Україні авторами здійснено з використанням показників, які характеризують діяльність підприємств виду економічної діяльності 47 «Роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами»:

- капітальні інвестиції, тис. грн;
- кількість діючих суб'єктів господарювання, од.;
- кількість зайнятих працівників у суб'єктів господарювання, осіб;
- чистий прибуток (збиток), тис. грн;
- рентабельність операційної діяльності, %;
- обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), тис. грн.

Для розрахунку прогнозних значень використано функцію TREND в програмному продукті Excel. Вихідні дані для розрахунку та прогнозні значення на 2024–2026 рр. наведені в табл. 1.

Таблиця 1

ПРОГНОЗНІ ЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ВИДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 47 «РОЗДРІБНА ТОРГІВЛЯ, КРИМ ТОРГІВЛІ АВТОТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ ТА МОТОЦИКЛАМИ»

Рік	Капітальні інвестиції, тис. грн	Кількість діючих суб'єктів господарювання, од.	Кількість зайнятих працівників, осіб	Чистий прибуток (збиток), тис. грн	Рентабельність операційної діяльності, %	Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), тис. грн
2010	5150318	934998	1949590	-1178501	6,7	239347864,4
2011	6485538	707314	1742697	-1111881	7,262	267821423,3
2012	5912555	637280	1632741	-1535246	7,276	291194558,5
2013	5973938	668900	1632136	-991874,3	5,451	331169882,4
2014	6509005	745206	1553293	-6642124	-5,91	358783952,2
2015	5658199	736287	1429772	-4482569	9,467	413322976